

Reálna dostupnosť zelených priestranstiev

Úvod

Mnoho vedeckých štúdií preukázalo, že zeleň má zásadný vplyv na kvalitu života obyvateľov mestských sídiel. Zeleň poskytuje človeku tzv. ekosystémové služby, ktorých hodnota sa dá merať a finančne ohodnotiť. Medzi ekosystémové služby, ktoré nám zelené priestranstvá poskytujú, patrí ochladzovanie vzduchu počas horúcich dní, čistenie ovzdušia, znížovanie hluku, zvýšenie psychickej a fyzickej pohody obyvateľov, estetizácia urbanizovaného priestoru z hľadiska rôznorodej štruktúry, tvarov či farieb a poskytovanie životného priestoru pre rôzne živočíchy či rastliny. Okrem prítomnosti zelených plôch v mestách je dôležitý aj ich efektívny manažment zabezpečujúci funkčnosť daných ekosystémov.

Informujte sa o probléme

Pomocou internetu, (odbornej / vedecko-populárnej) literatúry alebo v spolupráci s odborníkmi vyhľadajte dostupné informácie o význame zelene v urbanizovanom priestore. Zamerajte sa aj na tieto otázky:

- Aký je podiel zelených plôch v intraviláne vašej obce / mesta?
- Ktoré z týchto plôch sú prístupné verejnosti?
- Sú verejné zelené priestranstvá rozmiestnené tak, aby boli pre každého obyvateľa vo vyhovujúcej vzdialenosti od jeho bydliska?
- Kto zabezpečuje starostlivosť o verejnú zeleň?
- Ako vaša obec rieši problematiku náhradnej výsadby?

Odporúčané zdroje

Zdroj 1:

„Ľudia na prvom mieste“ pre zelenšie a obývateľnejšie mestá (EN)

Zdroj 2:

Na obnovenie prírody sú potrebné lepšie plánovanie a metódy (EN)

Zdroj 3:

Ako urobiť mestá „zelenými“ (EN)

Vlastným výskumom overte výskyt problému vo vašom okolí

Cieľ

Žiaci vedia vymenovať benefity zelene a poznajú odporúčanú dostupnosť verejných zelených plôch. Dokážu určiť plochu vybraného zeleného priestranstva a vypočítať jeho dostupnosť od stanoveného východiskového bodu.

Pomôcky a materiál

- mapový portál s možnosťou výpočtu plochy (napr. Google maps)
- GPS zariadenie s možnosťou zaznamenávania prejdenej vzdialenosti
- záznamová karta
- tabuľa / flipchart / tablet alebo podobné
- fotoaparát / mobil na zaznamenávanie priebehu aktivity

Realizácia

Pod verejnými zelenými plochami budeme pre naše účely rozumieť verejné parky, záhrady, súkromné plochy zelene prístupné pre verejnosť bezplatne a cintoríny, školské dvory, športoviská alebo detské ihriská, na ktorých sa nachádza dostatok zelene. V zmysle odporúčaní Európskej únie by verejné zelené plochy o rozlohe 0,5 až 2 hektáre mali byť dostupné do 300 metrov (cca 5 minút chôdze) a verejné zelené plochy o rozlohe

nad 2 hektáre do 800 metrov.

Pred začiatkom merania sa dohodnite, aké budú vaše východiskové body, od ktorých budete merať dostupnosť verejných zelených plôch. Môžete to byť vaše bydlisko alebo akékoľvek miesto v rámci obytnej zóny. Následne pomocou mapového portálu alebo v rámci prechádzky identifikujte verejné zelené plochy nachádzajúce sa v okolí stanoveného východiskového bodu. Jednotlivé plochy vložte do záznamovej karty – určte ich názov (prípadne ulicu). Pre každý východiskový bod vyplňajte samostatnú záznamovú kartu.

Meranie

Pomocou funkcie „merať vzdialenosť“ v rámci mapového portálu Google maps určte veľkosť plochy identifikovaných zelených plôch. Funkciu spustíte pravým kliknutím myšou na mape a následne vyznačíte hranice plochy. Výslednú rozlohu prevedte na hektáre a zapíšte do záznamovej karty. Stanovte druh verejného zeleného priestoru (park, záhrada, súkromná plocha, školský dvor, cintorín, športovisko, ihrisko) a požadovanú dostupnosť stanovenú podľa veľkosti plochy (do 300 metrov alebo do 800 metrov). Pri plochách menších ako 0,5 hektára uveďte v stĺpci požadovaná dostupnosť – „nemonitorované“ a ďalej s nimi nepracujte.

V druhom kroku je potrebné overiť reálnu dostupnosť verejných zelených plôch väčších ako 0,5 hektára. S pomocou GPS zariadenia (napr. mobilného telefónu so stiahnutou aplikáciou na zaznamenávanie prejdenej vzdialenosti) odmerajte vzdialenosť od východiskového bodu k hranici verejnej zelenej plochy. Meranie vykonávajte počas kráčania. Ak máte napríklad v ceste plot, ktorý musíte obísť, započítajte aj túto trasu. Vo výsledku tak dostanete reálnu dostupnosť zelených priestranstiev.

Na záver zistite, kto zabezpečuje údržbu daného priestoru a opticky zhodnoťte stav zelene (výborný, dobrý, vyhovujúci, nevyhovujúci, zlý).

Analýza výsledkov a návrh riešenia

Vyskytoval sa do 300 metrov od zvoleného východiskového bodu aspoň jeden verejný zelený priestor o rozlohe 0,5 až 2 hektára a do 800 metrov verejný zelený priestor o rozlohe nad 2 hektáre? Ako by ste vylepšili dostupnosť zelene? Vyžadujú si existujúce zelené plochy lepšiu starostlivosť? Čo vám najviac prekážalo? Ako by ste navrhovali zlepšiť konkrétny verejný zelený priestor? Svoje nápady si zapíšte a vyberte také, ktoré viete zrealizovať.

Realizácia a vyhodnotenie riešenia

Podarilo sa vám zrealizovať vybrané riešenie? Ak áno, aký ste dosiahli výsledok? Oslovili ste v snahe o realizáciu riešenia aj školu, rodinu, prípadne mesto / obec? Ako na vašu iniciatívu reagovali? Podarilo sa vám zvýšiť dostupnosť zelene? Existuje podľa vás lepšie / efektívnejšie riešenie pre daný problém?

Ako by ste zhodnotili svoje pocity po realizácii vybraného riešenia?

Frustrácia Sklamanie Skôr negatívne Neutrálne Skôr pozitívne Spokojnosť Nadšenie

Publicita

Počas realizácie aktivity zaznamenávajte a zdieľajte fotografie na sociálnych sieťach s [#mybioprofile](#). Inšpirujte ostatných, aby sa zapojili.

Vzor

Záznamová karta						
Trieda	9.B					
Škola	ZŠ Juraja Fándlyho					
Obec / mesto	Bratislava					
Východiskový bod	Jelenia 7					
Monitorované obdobie	25.- 26. 06. 2019					
Názov verejného priestoru (prípadne ulica)	Plocha (ha)	Druh verejného zeleného priestoru	Požadovaná dostupnosť ¹ (m)	Reálna dostupnosť (m)	Stav zelene	Údržba priestoru
park Žabotova	0,4	park	nemonitorované	-	-	-
škola Jelenia	0,3	školský dvor	nemonitorované	-	-	-
horský park	3	park	do 800 m	1245	dobry	technické služby mesta

¹ - Používajte iba tieto 3 kategórie:

nemonitorované – pre plochy menšie ako 0,5 ha

do 300 m – pre plochy s rozlohou od 0,5 do 2 ha

do 800 m – pre plochy väčšie ako 2 ha

Podpora Európskej komisie na výrobu tejto publikácie nepredstavuje súhlas s obsahom, ktorý odráža len názory autorov, a Komisia nemôže byť zodpovedná za prípadné použitie informácií, ktoré sú v nej obsiahnuté.

Projekt Bioprofily – Implementácia praktickej environmentálnej výchovy do škôl je spolufinancovaný z programu Európskej Únie Erasmus+. Číslo zmluvy: 2018-1-SK01-KA201-046312.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

